

Ευγένιος Τριβιζάς

Ο "εθνικός μας παραμυθάς"

photo: TEDx Athens

Ο Ευγένιος Τριβιζάς δεν χρειάζεται συστάσεις. Ισορροπεί αρμονικά ως εγκληματολόγος στην Αγγλία και ως συγγραφέας βιβλίων για παιδιά όλων των ηλικιών. Χρόνια τώρα τρέφει τις παιδικές ψυχές με ιστορίες που πυροδοτούν την περιέργεια, και κρατούν το ενδιαφέρον αμείωτο. Η ευφυής έμπνευση, ο παιδικός αυθορμητισμός και το πηγαίο χιούμορ διαλύει κάθε ίχνος σοβαροφάνειας και με έναν σχεδόν μαγικό τρόπο, μας καλεί να ανακαλύψουμε και εμείς οι «ώριμοι» το παιδί μέσα μας.

V. Κύριε Τριβιζά, γράφετε σαν παιδί που παίζει με τις λέξεις με μια διάθεση να γκρεμίσει τον κόσμο των «μεγάλων», συνθέτοντας έναν ολοκαίνουριο μαγικό, με τα ίδια υλικά. Είναι έτσι;

Ε.Τ. Η λεξιπλασία, οι αναστροφές, οι αντιστροφές, οι παρηχήσεις, οι αναγραμματισμοί, οι αμφισημίες, οι πολυσημίες, οι ομοηχίες, οι σημαίνουσες ονοματοδοσίες, δεν είναι όπως παρατηρεί ένας από τους κορυφαίους μας ποιητές, ο Αντώνης Φωσσιέρης, «απλά ένα παιχνίδι με λέξεις, αλλά γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν την ποίηση αυτήν καθαυτή. Είναι -επισημαίνει- εκείνα ακριβώς τα στοιχεία που αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τις κρυμμένες δυνατότητες της γλώσσας, την ανατέμνουν, την αποσυναρμολογούν στα εξ ως συντετέθη και την ανασυνθέτουν σε νέους συνδυασμούς, με παιδική ελευθερία και ανεμελιά, μέσα σε μια μέθη δημιουργική». Και τα παιδιά πρέπει να ενθαρρύνονται «να ποιούν», να δημιουργούν, να διαπλάθουν την πραγματικότητα, όχι απλά και μόνο να την υπηρετούν.

V. Ο παραμυθάς με τον εγκληματολόγο πώς ισορροπούν μέσα σας;

Ε.Τ. Αρμονικά. Πολλά από τα θέματα τα οποία πραγματεύεται η σύγχρονη εγκληματολογία προσφέρουν πλούσιο υλικό για τα βιβλία μου, όπως η δίκη και καταδίκη ενός σκιάχτρου που ονειρεύεται να πετάξει για παραβίαση του νόμου της βαρύτητας στο «Όνειρο του σκιάχτρου» (Εκδόσεις Βιβλιοπωλείου της Εστίας), οι αβάσταχτες τύψεις και ενοχές της μικρής Άννας στη «Νύχτα της Μπανανόφλουδας» (Εκδόσεις Μεταίχιμο), η απροσδόκητη συνάντηση ενός διαρρήκτη και ενός φιλάργυρου μέσα σε ένα χρηματοκιβώτιο στις «Χελώνες του βαρώνου» (Εκδόσεις Καλέντη). Άλλωστε, όσο ο εγκληματολόγος, όσο και ο συγγραφέας παραμυθιών παρατηρεί αυτό που για τους πολλούς περνάει απαρατήρητο. Όπως παρατήρησε ο Δημοσθένης Κούρτοβικ σε μια ανάλυση του έργου μου «και για τους δυο το φαινομενικά ασήμαντο μπορεί να έχει σημασία. Ένα καλαμάκι πορτοκαλάδας, ένα ξυλάκι παγωτού, ένα κουκούτσι κερασιού, ένα χρυσόχαρτο από σοκολατάκι, ένα καμένο σπύρτο ή μια βελούδινη κορδέλα μπορεί να κρύβουν τόσο τη λύση ενός ειδικού εγκλήματος, όσο και ένα υπέροχο παραμύθι.

V. Η κουκλοθεατρική παράσταση «Δόνα Τερηδόνα και το Μυστικό της Γαμήλιας Τούρτας» στην Παραμυθοχώρα κρατάει αμείωτο το ενδιαφέ-

ρον των μικρών παιδιών, που συνήθως νυστάζουν ή βαριούνται. Ποιο είναι το μυστικό να κάνετε τα παιδιά να μην βαριούνται;

Ε.Τ. Τα παιδιά κουράζονται και πλήττουν πολύ εύκολα. Αν θέλει να κρατάει κανείς αμείωτο το ενδιαφέρον τους, θα πρέπει να κινεί από την πρώτη στιγμή την περιέργειά τους, προκαλώντας μια σειρά αιγιμάτων. Πρωτό απαντηθεί το πρώτο, το επόμενο θα πρέπει να έχει ανακύψει. Η περιέργεια του παιδιού μπορεί να πυροδοτηθεί ακόμα και από έναν τίτλο (όπως στα έργα μου «Οι πειρατές της καμινάδας» (εκδόσεις Ψυχογιός), «Οι ιππότες της τηγανητής πατατάς» (εκδόσεις Καστανιώτη) ή έστω από την πρώτη παράγραφο του βιβλίου (όπως στο μυθιστόρημά μου Η τελευταία μαύρη γάτα (εκδόσεις Μεταίχιμο).

V. Στην έκθεση στο Μουσείο Γ. Γουναρόπουλου «Από τη Φρουτοπία στο Νησί των Πυροτεχνημάτων» γίνεστε εσείς η έμπνευση άλλων καλλιτεχνών να δημιουργήσουν. Σηματοδοτεί κάτι για εσάς αυτή η μεγαλειώδη εκδήλωση;

Ε.Τ. Μου δίνει μεγάλη χαρά, που όπως εγώ εμπνέομαι από έργα άλλων, έτσι και εκείνοι εμπνέονται από δικά μου. Με ξάφνιασε, επίσης, η αγάπη και η προθυμία τόσων δημοφιλών καλλιτεχνών - πολλούς από τους οποίους δεν τους έχω γνωρίσει ακόμα προσωπικά - να κοσμήσουν με την παρουσία τους και να εμπλουτίσουν με το ταλέντο τους τις εκδηλώσεις της έκθεσης. Γνωρίζω ότι κάποιιοι από αυτούς έχουν κάνει ήδη εντατική προπόνηση διαβάζοντας παραμύθια μου σε παιδιά και σε εγγόνια. Και ας μην ξεχνάμε ότι αρκετά από τα αισιόδοξα εκθέματα είναι ομαδικά έργα παιδιών.

V. Τα βιβλία σας γίνονται γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ παιδιού και γονιού. Πώς καταφέρνετε να μην βαριέται ούτε ο γονέας, αλλά ούτε και το παιδί;

Ε.Τ. Τα καλά παραμύθια είναι διαχρονικά, διαπολιτισμικά και διηλικιακά. Η «Αλίκη στη χώρα των Θαυμάτων» του Λούις Κάρολ για παράδειγμα ή «Ο μικρός πρίγκιπας» του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ ή τα παραμύθια του Όσκαρ Ουάιλντ είναι πολυδιάστατα και πολυεπίπεδα. Είναι ταυτόχρονα, απλά και περίπλοκα, εύληπτα και εμβριθή. Μπορεί να τα απολαύσει τόσο ένα μικρό παιδί, όσο και ένας ώριμος ενήλικας. Αυτά είναι τα πρότυπά μου.

Μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Καλέντη

Κείμενα με διττή υπόσταση, πολυπρισματικές μαγικές εικόνες που ανάλογα με την οπτική γωνία του παρατηρητή αποκαλύπτουν νέες τους πλευρές. Όταν με ρωτάνε γιατί γράφω για παιδιά, απαντάω ότι δεν γράφω μόνο για παιδιά, αλλά για όλη την οικογένεια. Πρόσφατα μια κυρία στα εγκαίνια της έκθεσης έργων εμπνευσμένων από βιβλία μου στο μουσείο Γουναρόπουλου με πλησίασε και μου είπε «Σας ευχαριστούμε που ως γονείς δεν πλήξαμε διαβάζοντας βιβλία στα παιδιά μας». Ήταν μια δικαίωση.

V. «Ο Πανχελωνιακός εναντίον Λαγουδένιας Λαίλαπας» θυμίζει κάτι από την ιστορία του Αισώπου και το μήνυμα είναι πολύ επίκαιρο μιας και μιλάμε για αγώνα «χαμένο από χέρι».

Ε.Τ. Το βιβλίο αυτό αποκαλύπτει τις άγνωστες λεπτομέρειες ενός συγκλονιστικού ποδοσφαιρικού αγώνα. Τίποτα δε μένει κρυφό. Έρχονται στο φως όλα τα σκοτεινά παρασκήνια, όλες οι υπέροχες θυσίες, όλες οι καταχθόνιες ραδιουργίες που μας κάνουν να καταλάβουμε ότι «είναι στο χέρι μας» να κερδίσουμε αγώνες «χαμένους από χέρι».

V. Αν σας ζητούσαν να εκφράσετε με ένα παραμύθι την «κρίση» που ζούμε ποιο θα ήταν;

Ε.Τ. Θα είχε τίτλο «Η Σταχτοπούτα και οι Σαράντα Κλέφτες». Και αυτό επειδή έχουμε καταντήσει μια χώρα Σταχτοπούτα, την οποία όχι μόνο οι κακές μητρίες υποβάλλουν σε εξευτελισμούς για να της επιτρέψουν να ζει στην κουζίνα του μεγάρου τους, αλλά την προδίδουν και οι καλές νεράιδες που χρόνια τώρα της χάριζαν πανέμορφες τουαλέτες, μεγαλοπρεπείς άμαξες με καθαρόαιμα άλογα και αμαξάδες με λιβρέες και τα βλέπει όλα αυτά, όταν σημαίνουν μεσάνυχτα να μετατρέπονται σε ράκη, κούφιας κολοκύθας και ποντίκια.

V. Πώς ανοίγει η πύλη που οδηγεί στον κόσμο της έμπνευσης και της φαντασίας;

Ε.Τ. Τα ηλιότροπα της Ισπανίας, οι σαύρες του Αγίου Δομήνικου, οι μπου-

καμβίλιες της Πλάκας, οι υπόνομοι του Αμβούργου, οι κόκορες της Ντελαγκράτσια, οι κάκτοι της Αριζόνας, ένα χρώμα, ένας ήχος, μια σκιά, ακόμα και το πιο ασήμαντο αντικείμενο μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης. Μια δημιουργική πηγή είναι ακόμα τα λάθη που κάνω όταν γράφω βιαστικά ή που βλέπω όταν διορθώνω τα δοκίμια των βιβλίων μου. Για παράδειγμα είχα δει σε ένα τυπογραφικό δοκίμιο τη λέξη λυκοπατάτες αντί γλυκοπατάτες και αυτό μου έδωσε την έμπνευση για πατάτες που όταν τις τρως γίνεσαι λύκος. Επίσης, η επικοινωνία με τα παιδιά, οι ερωτήσεις και παρατηρήσεις τους προσφέρουν μια ανεξάντλητη πηγή έμπνευσης. Για παράδειγμα σε ένα σχολείο που παρουσίαζα ένα παραμύθι μου με θέμα την κλωνοποίηση, ρώτησα τι σημαίνει αυτή η λέξη, και ένα αγοράκι μου απάντησε «σημαίνει ότι οι άνθρωποι γίνονται κλόουν». Αυτό μου έδωσε την ιδέα να γράψω μια ιστορία για τη Χώρα των Σοβαρών Ανθρώπων που μια μέρα για κάποιο μυστηριώδη λόγο αρχίζουν ο ένας μετά τον άλλο να παρουσιάζουν συμπτώματα «κλουνοποίησης» και να μεταμορφώνονται σε κλόουν.

